

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny dla klasy 6 szkoły podstawowej

zagadnienia	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego • wyjaśnia pojęcie: <i>wyraży dźwiękonaśladowcze, motto, apostrofa, środki stylistyczne (poetyckie)</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego • określa nastrój utworu • omawia sytuację liryczną • redaguje notatkę z przeczytanego utworu	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa znaczenia dosłowne i przenośne w wierszu • charakteryzuje język fragmentu • omawia funkcję środków stylistycznych	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje znaczenie puenty utworu	• formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • podejmuje dyskusję na temat poruszony w danym utworze • prezentuje swoją twórczość poetycką
Kształcenie literackie i kulturowe: proza	• relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń	• określa tematykę fragmentu	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał	• przedstawia informacje na temat postrzegania innych

	• omawia elementy świata przedstawionego • wyjaśnia pojęcie: <i>stereotyp, akcja, wątek, fabuła jednowątkowa, fabuła wielowątkowa, narrator, związek frazeologiczny, powieść, świat przedstawiony, narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, pytanie retoryczne</i>	• omawia specyfikę miejsca akcji • charakteryzuje bohaterów fragmentu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie • tworzy ramowy plan wydarzeń • redaguje notatkę z przeczytanego utworu	• określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wyjaśnia sformułowania metaforyczne użyte w tekście • wskazuje elementy fantastyczne i realistyczne	• właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • określa temat i główną myśl tekstu	ludzi, sposobu traktowania osób z niepełnosprawnością, przyczyn wykluczania niektórych osób, priorytetów, którymi kieruje się człowiek, zwłaszcza w sytuacji zagrożenia itp. • redaguje opowiadanie
Kształcenie literackie i kulturowe: John Ronald Reuel Tolkien, <i>Hobbit, czyli tam i z powrotem</i>	• relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • charakteryzuje narratora	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • klasyfikuje bohatera literackiego jako bohatera negatywnego/pozytywnego	• wskazuje cechy powieści <i>fantasy</i> w utworze • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach	

		• określa tematykę utworu • tworzy ramowy plan wydarzeń			
Kształcenie literackie i kulturowe: Biblia	• wyjaśnia pojęcia: <i>Biblia, Księga Rodzaju, raj, Eden, przypowieść, talent</i> • relacjonuje treść przypowieści	• omawia pochodzenie wskazanych motywów biblijnych • wymienia związki frazeologiczne pochodzące z Biblii • wskazuje w tekście cechy gatunkowe • tworzy ramowy plan wydarzeń	• wypowiada się na temat sposobu przedstawienia Boga • wypowiada się na temat ponadczasowego charakteru przypowieści • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści • formułuje przesłanie przypowieści	• wyraża własny sąd o tekście • wyjaśnia znaczenie oraz pochodzenie związków frazeologicznych pochodzących z Biblii	• uczestniczy w projektach edukacyjnych
Kształcenie literackie i kulturowe: mity	• relacjonuje treść mitu • wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Olimp</i>	• charakteryzuje bohaterów przeczytanego mitu • określa tematykę mitu • wskazuje cechy mitu • tworzy ramowy plan wydarzeń	• określa problematykę mitu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • interpretuje utwór • omawia przyczyny wpływu mitologii na kulturę wieków późniejszych • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach	• wypowiada się na temat najważniejszych bogów greckich

Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - charakterystyka	• wskazuje różnice pomiędzy charakterystyką a opisem postaci • gromadzi słownictwo potrzebne do zredagowania charakterystyki	• odnajduje w tekście przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru • przygotowuje materiały do napisania charakterystyki	• tworzy plan charakterystyki wskazanego bohatera literackiego	• tworzy charakterystykę wskazanego bohatera literackiego • ocenia postać pod kątem autorytetu, wzoru dla innych	• tworzy charakterystykę wybranego bohatera zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się poprawną polszczyzną
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis przeżyć wewnętrznych, sytuacji	• wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych • wyjaśnia pojęcia: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> • wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych	• przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych • omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach • opisuje emocje postaci, przedstawionych na ilustracjach	• redaguje plan opisu przeżyć wewnętrznych • redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu • opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji • odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów, występujących na obrazach	• redaguje pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych • redaguje dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji • tworzy pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne, posługując się bogatym słownictwem • przy opisie dzieła sztuki przedstawia elementy charakterystyczne	• tworzy opis zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się poprawną polszczyzną

Nauka o języku: odmienne części mowy	• rozpoznaje i wskazuje odmienne części mowy • wyjaśnia pojęcia: <i>czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i> • wyjaśnia pojęcia: <i>strona czynna, strona bierna</i> • wyjaśnia pojęcie: <i>bezokolicznik</i> • potrafi odmienić rzeczownik i przymiotnik przez przypadki	• odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych • odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, rodzaje • stopniuje przymiotniki • zna przypadki wraz z poszczególnymi pytaniami. • uzupełnia zdania właściwymi formami czasowników • wskazuje formy dokonane w tekście • przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z biernej na czynną • używa zaimków w odpowiednim kontekście • zastępuje różne wyrazy zaimkami	• tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych • tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników • zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych • tworzy odpowiednie formy zaimków • wskazuje jakie części mowy zastępują podane zaimki	• stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w kontekście • stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w odpowiednim kontekście • potrafi poprawnie zapisać część “by” z czasownikami • używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich kontekstach	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Kształcenie literackie i kulturowe: telewizja, film	• wymienia profesje związane z telewizją • wymienia programy telewizyjne	• opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu programów telewizyjnych	• nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji	• omawia specyfikę telewizji jako medium • redaguje tekst informacyjny	• redaguje reklamę

		• podaje przykłady programów telewizyjnych i klasyfikuje je do właściwych kategorii	• wymienia cechy programów telewizyjnych		
Kształcenie literackie i kulturowe: sprawozdanie	• wyjaśnia pojęcie: <i>sprawozdanie</i>	• określa temat i główną myśl tekstu • wymienia elementy charakterystyczne dla sprawozdania	• odróżnia wskazane informacje o faktach od opinii	• samodzielnie redaguje sprawozdanie	
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis obrazu	• określa miejsce, w którym znajdują się przedstawione postacie • nazywa barwy użyte przez malarza • opisuje sytuację przedstawioną na obrazie	• omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci • samodzielnie redaguje opis obrazu	• omawia funkcję tła • wskazuje problem przedstawiony na obrazie • nazywa wrażenia oraz skojarzenia, jakie wzbudza w nim obraz	• interpretuje fakt umieszczenia na obrazie znaczących elementów • formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie • interpretuje tytuł obrazu	• uczestniczy w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie • porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi podobną problematykę • uczestniczy w dyskusji na temat sztuki w przestrzeni publicznej
Samokształcenie, korzystanie ze słowników	• odnajduje hasło w danym słowniku • wymienia sposoby zapisywania wyrazów obcego pochodzenia	• przy redagowaniu tekstów korzysta ze słownika terminów literackich	• wykorzystuje słownik poprawnej polszczyzny przy tworzeniu tekstów • omawia budowę hasła słownikowego	• opowiada o sposobach wykorzystania słownika do nauki języka polskiego	• wymyśla nieistniejące słowo i tworzy jego definicję słownikową

	• wyszukuje w słowniku potrzebne informacje • zna zastosowanie słownika terminów literackich i sprawnie się nim posługuje • wyjaśnia pojęcia: <i>wyrazy neutralne, wyrazy nacechowane emocjonalnie, zdrobnienia, zgrubienia</i>				
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - wypowiedź o charakterze argumentacyjnym	• wyjaśnia pojęcia: <i>dyskusja, teza, hipoteza, argument, przykład</i> • podaje różnice pomiędzy tezą a hipotezą, argumentem a przykładem	• formułuje tezę bądź hipotezę do podanego problemu • formułuje tezę do podanych argumentów • wyjaśnia różnice pomiędzy argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a argumentami emocjonalnymi • wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady	• formułuje argumentację do podanej tezy • wskazuje w podanym tekście argumenty odwołujące się do faktów i logiki oraz argumenty emocjonalne	• rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji • aktywnie uczestniczy w dyskusji • tworzy argumentację potwierdzającą podaną tezę oraz zaprzeczającą jej	• aktywnie uczestniczy w dyskusji, w sposób przemyślany i logiczny posługując się właściwymi argumentami • tworzy krótkie wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym na zadany temat

Nauka o języku: nieodmienne części mowy	- wymienia nieodmienne części mowy - wyjaśnia pojęcia: <i>wykrzyknik i partykuła</i> - potrafi wskazać przysłówki i przyimek w zdaniu - określa położenie przedmiotu za pomocą przyimków - zna funkcje spójnika w zdaniu i wymienia najczęściej używane spójniki	- wymienia cechy nieodmiennych części mowy - odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych - wymienia cechy nieodmiennych części mowy: wykrzyknika i partykuły - tworzy wyrażenia przymkowe - samodzielnie stopniuje przysłówki i nazywa rodzaj stopniowania	- tworzy przysłówki od podanych przymiotników - rozpoznaje nieodmienne części mowy w tekście - wskazuje w tekście partykuły i wykrzykniki - układa zdania opisujące ilustrację, używając spójników	- posługuje się przymkami i spójnikami w tekście - używa partykuł i wykrzykników w tekście	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: interpunkcja	- relacjonuje zasady używania dwukropka - wymienia zasady stosowania interpunkcji w dialogach - wymienia zasady pisowni wielką i małą literą - wymienia zasady pisowni <i>q, ę oraz om, on, em, en</i>	- wskazuje w tekście, gdzie należy postawić dwukropek - wskazuje miejsca, w których należy postawić myślnik - w zdaniu wskazuje miejsca, w których powinien być przecinek - wyjaśnia, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy	- uzasadnia użycie dwukropka w podanych przykładach - rozpoznaje, jakich znaków brakuje w podanym tekście - uzasadnia pisownię podanych słów - wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów	- stosuje dwukropek we własnych tekstach - tworzy dialog, stosując zasady interpunkcyjne - tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą - tworzy tekst z użyciem poprawnych form	swobodnie i bezbłędnie stosuje wiedzę w praktyce

	• wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniu • relacjonuje zasady używania nawiasu • wyjaśnia, do czego służy średnik w wypowiedziach	• wyjaśnia, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście	• koryguje zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji • uzupełnia podany tekst o nawiasy • uzupełnia podany tekst średnikami	• tworzy teksty poprawnie stosując przecinki • redaguje tekst z użyciem nawiasów • układa tekst z zastosowaniem średników	
Sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	• wylicza rodzaje perswazji • definiuje perswazję • posługuje się terminami i pojęciami: <i>wyrażanie oczekiwań (perswazja)</i>, • wymienia cechy języka potocznego	• charakteryzuje poszczególne rodzaje perswazji • wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej a w jakich nieoficjalnej odmiany języka	• przyporządkowuje sposób wyrażania oczekiwań do sytuacji oraz osoby • wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisany • wyjaśnia zasady skutecznej komunikacji	• posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji • podaje powody powstawania błędów językowych	• prezentuje różne sposoby wyrażania oczekiwań
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opowiadanie twórcze na podstawie baśni, legendy, mitu, przypowieści	• wymienia elementy urozmaicające wypowiedź twórczą • odróżnia monolog od dialogu • rozróżnia rodzaje narracji • definiuje opowiadanie twórcze na podstawie baśni,	• redaguje dialog urozmaicający akcję podanego tekstu • proponuje alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni • proponuje alternatywne zakończenie	• wzbogaca podany tekst o elementy urozmaicające • tworzy plan wydarzeń opowiadania twórczego	• tworzy opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy • redaguje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści	• tworzy opowiadanie zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną

	legandy, mitu czy przypowieści	wybranego mitu lub przypowieści			
Nauka o języku: wypowiedzenie a zdanie	• przedstawia podział wypowiedzeń • wymienia części zdania • rozpoznaje podmiot, orzeczenie w zdaniu • rozpoznaje przydawkę i wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona	• rozpoznaje wypowiedzenia i stosuje je, uwzględniając cel wypowiedzi • tworzy wykres do podanego zdania • przekształca równoważniki zdań w zdania • charakteryzuje poszczególne części zdania • rozpoznaje część mowy, którą wyrażony został podmiot • w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki wyrazowe • wskazuje okoliczniki i dopełnienia w tekście	• łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone • określa rodzaj podmiotu w zdaniu • ustala rodzaj okolicznika	• zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: zdanie złożone	• definiuje zdanie złożone • odróżnia zdanie złożone od zdania pojedynczego	• rozpoznaje zdania złożone współrzędnie • rozpoznaje poszczególne typy	• nazywa rodzaje zdań złożonych • tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie	• wykonuje wykresy zdań złożonych • tworzy zdania do wykresów	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

	• wskazuje orzeczenie w zdaniu • posługuje się terminami i pojęciami: <i>zdanie złożone, zdanie złożone podrzędnie, zdania złożone współrzędnie (łącznie, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe)</i>	zdań złożonych współrzędnie			
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - list oficjalny	• definiuje list oficjalny	• wymienia części, z których składa się list oficjalny • wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego	• przekształca podaną wiadomość w list oficjalny • koryguje podany przykład listu oficjalnego	• redaguje list oficjalny	• pisze list zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się dobrze dobranymi argumentami oraz poprawną polszczyzną